

ПОЛІХУДОЖНІЙ ПІДХІД ДО СУЧАСНОЇ ПІДГОТОВКИ ВЧИТЕЛЯ МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА

Скорик Тамара,

доктор педагогічних наук, професор,
професор кафедри мистецьких дисциплін

Національного університету

«Чернігівський колегіум» імені Т.Г.Шевченка,

М.Чернігів, Україна

Поліхудожній підхід все більш широко впроваджується в українській освіті, в тому числі, і в мистецькій. Це обумовлено інтеграцією предметів мистецького циклу, що представлено у програмах «Мистецтво», «Художня культура» для закладів загальної середньої освіти. Програми спрямовані на формування ціннісних естетичних орієнтирів школярів на основі художнього світосприйняття та засвоєння мистецьких категорій, мистецької діяльності та досвіду спілкування з мистецтвом, цілісному сприйнятті мистецтва як поліхудожнього феномену. Це визначило необхідність підготовки вчителів музичного мистецтва до інтегрованого викладання мистецтва, що ґрунтується на поліхудожньому підході до освітнього процесу за принципами мистецької педагогіки. На сьогодні існує нагальна потреба в підготовці вчителя ЗЗСО поліхудожнього профілю, який буде здатним зrealізувати культурно-освітні завдання на основі взаємодії різних видів мистецтв (музики, літератури, кіно, театру, образотворчого мистецтва).

Питання поліхудожнього виховання є предметом досліджень у наукових працях О. Лобової, Л. Масол, О. Отич, Г. Падалки, О. Ростовського, О. Рудницької, О. Щолокової та ін., в яких проаналізовано проблеми формування цілісної художньої картини світу молоді на основі мистецького навчання. Підготовка вчителів поліхудожнього профілю, що володіє основами взаємодії мистецтв як одним із засобів вирішення освітніх завдань і оволодіння новими

педагогічними технологіями набуває широкого поступу у вищій мистецькій освіті. Ці проблеми професійної підготовки вчителя аналізуються в умовах з'ясування статусу професійної підготовки, який не ототожнюється лише з сукупністю знань, навичок та вмінь у межах академічної освіти [1], а передбачає спеціальну (мистецьку, мистецтвознавчу, культурологічну) підготовку, де поліхудожній підхід займає провідне положення як системоутворюючий принцип мистецької педагогіки. Поліхудожній підхід створює передумови для формування в особистості здібностей до різностороннього, поліфонічного відображення явищ оточуючого світу, розвитку в неї цілісного світовідчуття завдяки особистій зацікавленості в мистецькій діяльності, включеності у зміст навчання як активного суб'єкта навчання.

Слід зазначити, що поліхудожній підхід до підготовки вчителів музичного мистецтва базується на єдності різних видів художньо-творчої діяльності, синтезі мистецтв та міждисциплінарних зв'язках. У вчителів музичного мистецтва має бути сформовано цілісне розуміння художньо-виражальних засобів мистецтв, єдності мистецьких категорій, художнє світобачення та усвідомлення естетичної цінності мистецтва як художнього феномену, що виховує творчу, суспільно-орієнтовану особистість. Поліхудожній підхід розвиває поліхудожню свідомість, як єдність міждисциплінарних знань і уявлень про особливості різних видів мистецтва та їх взаємодію та здатність до поліхудожньої діяльності, що характеризується включенням особистості у різновиди індивідуальної та колективної творчості на основі багатоманітних форм мистецької взаємодії, що стимулює вияв здатності бути естетично виразним і компетентним [2].

Результатом підготовки вчителя має стати поліхудожня компетентність, яку можна розглядати як єдність інтегративних знань, поліхудожніх умінь, комплексних почуттів та емоційного інтелекту[3].

Важливим аспектом поліхудожньої компетентності є здатність вчителя правильно визначати інтегративні фактори як системотвірні компоненти

мистецької освіти. Такими факторами можуть бути спільний тематизм, поєднаний емоційно-оцінним змістом мистецьких творів; сюжетно-ідейна спільність; універсальність мистецьких категорій; емоційно-почуттєва спільність (єдине емоційне поле) тощо.

Отож, підготовка вчителя музичного мистецтва на основі поліхудожнього підходу забезпечує розвиток цілісного сприйняття мистецтва та необхідності запровадження інтегрованого навчання у ЗЗСО; формування естетично-ціннісного ставлення до мистецтва та навколишнього світу; усвідомлення та використання знань про різновиди та жанри мистецтва, особливості художньо-образної мови мистецтва, взаємозв'язки синтетичних видів мистецтва; розвиває здатність сприймати, інтерпретувати та оцінювати твори мистецтва, висловлювати особистісне ставлення до них на основі естетичних інтересів, смаків та ідеалів; розвиває потребу у мистецько-творчій самореалізації та самовдосконаленні мистецько-педагогічної діяльності.

Література:

1. Бродський Г. Л., Шевченко І. Л. Взаємодія мистецтв як фактор підготовки педагога-музиканта поліхудожнього профілю. *Наукові записки КДПУ*. Серія: Педагогічні науки: зб. наук. прац. Вип. 133. Кіровоград: КДПУ ім. В. Винниченка, 2014. С. 80–86.
2. Про вищу освіту: Закон України від 5 вересня 2017 р. № 2145-VIII / Верховна Рада України. Київ: Парлам. вид-во. 2017. С. 1–7.
3. Цуранова О. О. Поліхудожній підхід до інструментально-виконавської підготовки майбутніх учителів музичного мистецтва. Педагогічні науки. Збірник наукових праць. Вип. 91. 2020. С. 98–103.

авторами яких є Л.Аристова, Гайдамака Зокрема, розроблено програми інтегративних курсів «Мистецтво» для ОШ, створено програми естетично-культурологічної навчальної дисципліни «Художня культура» (відповідно автори: О. Щолокова, Е. Белкіна та ін. для учнів 5-11 кл.; Л. Кондрацька для учнів 8- 11 кл.), а також розроблено програму курсу «Художня культура України» (8- 9 кл., автори Л. Масол, С. Коновець, О. Комаровська, М. Дремлюга) [179 Радкіна В. Ф. Інтегративний підхід як принцип організації професійної підготовки майбутніх учителів. Вісник Житомир. держ. ун-ту ім. І. Франка. Житомир, 2005. №21. С.61-64.].

49-52 Попова, О. В., Жуков, В. П. Ж 86 Підготовка майбутніх учителів музичного мистецтва до організації інтегрованого навчання учнів : монографія / О. В. Попова, В. П. Жуков. – Х. : Харківський національний педагогічний університет імені Г. С. Сковород